

PRESBITER

A tartalomról:

- Üzenet Délvidékről
- Biblia a lágerben
- Imádkozó nők
- A presbiter munkaterve

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

II. évfolyam 1. szám

BUDAPEST

1993. január-február

HITVALLÓ PRESBITEREKET!

BESZÁMOLÓ ORSZÁGOS KÖZGYŰLÉSÜNKRŐL

A Magyar Református Presbiteri Szövetség évvizsgáló, s egyben az 1992. évi tevékenységét értékelő közgyűlésére január 31-én került sor. A budapesti Református Teológiai Akadémia dísztermében az ország minden tájáról jöttek presbiterek, 150-nél is többen, sőt Erdélyből, Marosvásárhelyről is. Láttunk közöttük idős, koruk ellenére mégis fiatalos hittel érvelő testvéreket, Nyírség, Szabolcs egykori lelki ébredést átélte népének követőit, akik várják és kérik az újabb ébredést. Dunamellék nagy eklézsiáinak felelős gondnokait, presbiterait, akik különösképpen az újra nyíló református iskolák feltöltő-értő gazdáiként szólaltak meg. Ülés előtt, a szünetben és utána is látható-hallható volt rajzásuk és csoportos beszélgetéseik nyomán kiderült:

keresik egymást, sok mondanivalójuk van egymásnak.

Egymásra figyelve, s a közös munkát Isten színe előtt értékelő, számadó lelkiülettal tették ők hangulatában is emelkedetté és nemesé közgyűlésünket.

Vendégeink között köszönthetjük dr. Kálmán Attila oktatásügyi államtitkárt, dr. Czine Mihály duna-

melléki főgondnokot, egyetemi tanárt, különböző egyházi szövetségek, így az Országos Református Lelkészegyesület, a Református Nőszövetség vezető képviselőit, akik szervezetük áldáskívánását és köszöntését hozták. Dr. Kocsis Elemér tiszántúli és dr. Márkus Mihály dunántúli püspök levélben küldte el üdvözlését.

Dr. Hegedűs Loránt püspök, a Zsinat lelkes elnöke a Kolossé 1,24. („Most örülök a tiértetek elviselt szenvedéseimnek, és testem elszenved mindazt, ami a Krisztus gyötrelméből még hátravan, az ő testéért, amely az egyház”) alapján tartotta meg bevezető áhitatát és aktuális kérdésekre is kitérő tanítását. A keresztyén embernek, s így a presbiternek is az Ige a zsinór-mértéke, az vezérli, ahhoz viszonyít, azzal mér mindent. „Sok nyomorúság és szenvedés vesz körül bennünket, az összevisszaság labirintusában járunk. Hallgatásaink, szavaink, hitbeli vesztégléseink sok esetben félreértésre adnak okot. Ám a legnagyobb szenvedés sem taszíthat el bennünket lelkipásztori, gyülekezeti, presbiteri feladataink végzésétől. Éppen ezért szükséges az igei útbaigazítás életünkben”. Ezután megrajzolta azokat az elvárásokat, kihívásokat, amelyeket a jelenlegi

történelmi helyzetszegezés szolgálattevőinek, s amire hármas választ lehet és kell adni, a maga legteljesebb egységében és komplexitásában.

**A kihívásoknak
ténylegesen megfelelő
presbiter élő hitű,
egyházának elkötelezett,
szakmailag felkészült.**

„Olyan presbiterekre van szükség, akik teljes erejükkel végzik munkájukat, amíg róluk van szó, s megállnak, amikor más jön, aki esetleg jobban végzi el azt a feladatot”. Imádságában áldást kért egyházunk mintegy 20.000 presbiterére, hogy felelős szolgálatukat az egész egyház élete javára, s a Szentháromság Isten dicsőségére végezhesék, hálással, örömmel és felszabadult szívvel Dr. Nagy Ferenc József elnök, tárcanélküli miniszter elnöki megnyitó szavaiban – visszaülve a püspöki tanításra – kiemelte annak rendkívüli fontosságát, erejét, hogy

**egyházunkban nagy
presbiteri sereggel
számolhatunk.**

(Folytatás a 2. oldalon)

Bárcsak ennek minden egyes presbiter, presbiternő tudatában lenne, s Isten és egyháza iránti hű szívvel-lélekkel végezné a ráeső részt: gyülekezetében, s az idők változása következtében a nyilvánosság, a közélet területén, amire egyre több alkalom adódik. Köszöntötte a vendégeket, s megnyitotta a közgyűlést.

Balla Tibor főtájtár beszámolójában hálával vette sorra azokat a területeket, eseményeket, melyekben láthatjuk az Ige valóságát: „Mindaddig megseglített minket az Úr!”, amit azonban bűnbánattal is kell kimondani a hálaadás mellett, hiszen még messze nem sikerült annyit végezni, mint amire megbízatásunk van: egyénileg, szövetségként, felelős gyülekezeti munkásként. Éppen ez teszi indokoltá, hogy

„álljanak elő a hitvalló presbiterek egész országunkban bizonyoságtévő életükkel, s vállaljanak részt a lelkeket Krisztushoz vezető, nemes misszióból.

Ennek érdekében a presbiter szentelje meg magát, éljen Krisztussal naponta beszédes kapcsolatban. Legyen feddhetetlen, erényes, lélek szerint bölcs.” Elemző beszámolójában a főtájtár rámutatott presbitereink, gondnokaink, s a presbitériumok helyzetére, szerepére egyházunk megújulásának munkálásában. Értékelte a Presbiteri Szövetség munkáját, az 1992-es szolgálatokat, melyek több kívánnivalót hagynak maguk után. Sok az elvégzetlen, valóra nem váltott terv. Ez még akkor is így van, amikor örömmel láttuk a bővülő kapcsolatokat a történelmi Magyarország területén, s a távolabb élő magyar református presbiterekkel. Ennek jó keretet biztosít a Magyar Reformátusok Világszö-

vetsége, s vonzó-mozgósító cél lehet a majdan összehívandó Egyetemes Magyar Református Világszinat. A református iskolaügy pártfogására és aktív szolgálatára buzdította a résztvevőket. Értékes kezdeményezésnek tartotta a presbiteri csendesnapokat, körzeti konferenciákat, egyházkerületi, országos rendezvényeket. Sürgős és fontos feladatként említette a jövőre tekintve a Presbiteri Szövetség helyi szervezeteinek megalakítását.

Vándor Gyula missziós titkár eseményszerűen, az időrendet követve számolt be azokról az alkalmakról, melyek a Szövetség 1992. évi missziói szolgálatának tervei szerint kerültek megrendezésre. Külön is megemlítette a Tahiban tartott nemzetközi presbiteri konferencia sokféle tekintetben rendkívüli voltát és feledhetlen áldásait (erre lapunk más helyén részletesen kitérünk!).

Csizmadi Gábor gazdasági vezető ismertette a Szövetség 1992. évi gazdasági tevékenységét és előterjesztette az 1993. évi költségvetést. Batiz Lajos, a Számvizsgáló Bizottság elnöke jelentést adott a bizottság tevékenységéről.

Lapunk felelős szerkesztője az elmúlt évi laptevékenységet ismertette, hálával említve az áldásokat, amiket az írott szó segítségével közvetíthetett a Szövetség presbitereink, hazánk különböző tájain élő, s a tengerentúlról is hazafigyelő testvéreink felé. Felkérte dr. Nagy Ferenc József elnök urat, hogy

lapunk határon túli terjesztésének támogatása érdekében szíveskedjék közbenjárni a kisebbségi kérdésekben illetékes miniszterelnökségi államtitkárnál.

Javasolta a szerkesztőbizottság kibővítését két taggal: Vándor Gyula missziói titkár, s Füle Lajos költő személyében. Kérte a jelenlevő

presbitereket, hogy szorgalmazzák presbitériumi sajtótudósító felkérését-megbízását presbitériumukban, hogy így rendszeresen és aktuálisan kapjunk és közölhesünk híreket a presbiterok, gyülekezetek szolgálatáról.

A beszámolókat követő hozzászólásokban személyes bizonyoságtételek, kritikák és megszívlelendő javaslatok hangzottak el a küldöttek részéről. A megrendítő bizonyoságtételek és segélykiáltások között szívszorító élmény volt hallani Körösi Kis József marosvásárhelyi presbitert, aki mezőszéki néprajzi tapasztalatai alapján vázolta a megmaradás erdélyi esélyeit. A presbiter küldetésének felelős megfogalmazása csendült ki summázó szavaiból:

„A múlt folytatást követel tőlünk, a jelen feladatokat ró ránk, s a jövő szíve kér bennünket”.

Költői üzenetként felolvasta Mezőszéki József című versét, amit lapunk külön helyén közlünk. Ezt követően Balla Tibor főtájtár szavazásra terjesztette elő a közgyűlés határozati javaslatát, melyeket a jelenlevők egyhangúlag hagytak jóvá (külön helyen közöljük).

Dr. Nagy Ferenc József elnök összefoglalta a hozzászólások legfontosabb mondanivalóját, továbbgondolásra ajánlott az elnökség figyelmébe némely javaslatot, majd áldáskívánással zárta be a közgyűlést.

A testvéri hangulatú, felelős lelkesületű és szavú összejevetel után a növekedést adó Úr iránti bizalommal, s az egyház Ura iránti nagy hálával indultak a résztvevők hazafele...

„Annak pedig, aki véghetetlen bölcséssel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogymem mint kérjük vagy elgondoljuk... Annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről-nemzetségre, örökkön-örökké. Amen!” (Ef 3,20-21.).

Békefi Lajos

Mezőségi töprengés

ó
h
a

Halló...Halled-él?

A számok beszélni kezdenek:
Kopottan, dadogva...egykori
merészek.

A tízesek, a százasok,
ezeresek...

Egyre sorvadó seregek.

Hány száz éve: szívéünk vére

Folyton csöpög...sőt

folydogál.

Kincsünk oda! Vérem. Véred.

Zsibbadt szívvel alig érzed.

Tikkadozók szíve-szomja

Hogy lehetne gyógyírszóra?!

Zsongló a zsolttáraszály

Rejtett ösvényin rátalál.

Vár a szomszéd.

Viszi – viszi.

Képek közé,

Homályhonba,

Kézenfogva

Viszi – hozza.

Testvérgyülekezet hol vagy?!

Szentelt – szolgálja ügyünknek

Önmagába hányszor

süpped...

Mormogatja...ne is hallják

Sorvadó szíveknek jajját.

A tízesek, a százasok, ezeresek

Hányszor szorozható sebek?!

Terelgeték a hadakat

„Mint a szép híves patakra”...

Zengősorsú mormolt-zsoltár

Újjászülő hittel szolgálj!

Körösi Kis József

1. A Közgyűlés az Elnökség beszámolóját elfogadja.

2. A Szövetség 1992. évi gazdasági tevékenységéről szóló beszámolót a Közgyűlés elfogadja.

3. A Számvizsgáló Bizottság 1992. évi munkájáról szóló beszámolót, és az 1992. évi zárszámadást a Közgyűlés elfogadja.

4. Elfogadja a Közgyűlés az 1993. évre szóló költségvetés előterjesztését.

5. A Szövetség missziói munkájáról készült beszámolót a Közgyűlés elfogadja.

6. A „Presbiter” c. lapról szóló beszámolót és az 1993. évre vonatkozó programot a Közgyűlés elfogadja.

7. Az Alapszabály és a Szervezeti és Működési Szabályzat módosítását a Közgyűlés elfogadja.

8. A Közgyűlés jóváhagyja és megerősíti az elnökség azon erőfeszítését, hogy Szövetségünk kapcsolatait a ha-

tárainkon túl élő presbiter testvérekkel tovább fejlesszük.

9. A Közgyűlés megerősíti az elnökség azon törekvéseit, hogy az áprilisban Kárpátalján tervezett esperesi értekezleten az egyházmegyéék gondnokai is részt vehessenek.

10. A Közgyűlés köszönetet mond:

– az elnökség tagjainak az elvégzett munkáért és buzdítja az elnökséget a Szövetség előtt álló feladatok eredményes elvégzésére;

– Kovács Gábornak az AMEKO Kft. igazgatójának és munkatársainak a „Presbiter” c. lap nyomdai munkájáért;

– Békefi Lajos nagytiszteletű úr önzetlen szolgálatáért a „Presbiter” c. lap főszerkesztői tevékenységében;

– Mindazon személynek és szervezetnek, akik a Szövetség működésében lelkiépítő és anyagiilag segítettek és 1993-ban is támogatni fognak minket.

EZ ÚJESZTENDŐBEN FRISS, JÓ EGÉSZSÉGET!

Karácsonykor, második ünnepén, házhöz kérte az úrvacsorát egyik híves presbiterünk, aki Krisztus egyházához odaszánt étellel bizonyosságot tett hitéről, ragaszkodásáról. Most visszergyulladással lábában ágyhoz, szobához kötötten érte Urunk születésének ünnepe.

A házi úrvacsorai alkalomra lakására jöttek a közelben lakó idős, már nehezen mozgó asszonytestvéreink. A szentjegyeket osztó lelkipásztort számosan elkísértük a presbitérium tagjai is. A tágas nappali szoba megtelt közösséget szerető, a látható Ige-re vágyó emberekkel. Felcsendült az idősek által választott ének: Krisztus Urunknak áldott születésén...

Az úrvacsoravétel által felszabadult szívvel és szájjal szárnyalt tovább a sok szebbnél-szebb karácsonyi ének.

A házigazda János. A szomszéd 92 éves Dédike emlékeiből előtűnt egy már-már feledésbe merülő János-napi köszöntő;

„En Jánost köszöntök, éljen sok
időket,
Bánat nélkül való számos
esztendőket,

S ha itt hagyja végre ezt
a veszendőköt,

Nyerjen a mennyekben
örök dicsőséget!”

Szinte tátott szájjal hallgattuk a testileg bár rozzant, de szellemében üde, idős asszony palócos tájszólással elmondott köszöntőjét.

Újévhez közeledvén, Dédikéből előbuzgott egy régi újévi köszöntő is:

„Ez újesztendőben friss,
jó egészséget,

Kívánok e háznak csendes
békességet.

Haragtartás soha ne légyen
köztetek

Csak a jó szeretet lakozzék
bennetek!

Mind bévül, mind kívül
házatok újuljon,

Az Úrnak áldása rajtatok
viruljon!”

Az úrvacsoravétel feloldozó bizonyosságával, a testvéri közösségtudat élményével adtunk hálát Urunknak ezért az áldott alkalomért.

Nagy Lajos
Kosd

A PRESBITER CSENDES PERCE

Az egész ember a fényre összpontosít: szinte felölti magára a fényt. A világosság a földről ragyogj felfele, szerényen. Körben sötétség. De a világosság a sötétségben ragyog. Nem fénylik vakítóan, bántóan, hanem lágyan és melegén. Az ember óvatosan tárja ki karjait, hogy meg se rebbenjen a láng. Szinte körülöleli azt, mintha magába szeretné gyűjteni minden lobbanását. Vajon képes erre? Vagy durva mozdulattal kioltja? Vagy talán a sötét nyeli el lassan-lassan a fényt?

Bennem is sötétség honol, Uram. Befogadom-e a világosságot? Kitérülve előtte, engedem belémáradni?

Szeretném befogadni a Világosságot, Te, Uram, ragyogj fel bennem!

Körülöttem sötétség – igazi Világosság, ragyogj túl rajtam, általam is, másokra!

„AZ PEDIG AZ ÖRÖK ÉLET, HOGY MEGISMERJENEK TÉGED, AZ EGYEDÜL IGAZ ISTENT, ÉS AKIT ELKÜLDTÉL, A JÉZUS KRISZTUST”

(János 17,3.).

SZÍVEM LÁTÁSÁT
TISZTÍTSD MEG,
HOGY MEGLÁSSAM,
AMI JÓ,
S ELUTASÍTSAM,
AMI ROSSZ!

TE, URAM, NEM FÉNYLŐ VAGY, HANEM IGAZI VILÁGOSSÁG,
NEM ÚTJELZŐ, HANEM AZ ÚT,
NEM IGAZSÁGRA TÖREKVŐ, HANEM MAGA AZ IGAZSÁG,
NEM ÉLŐLÉNY, HANEM MAGA AZ ÉLET.
NEM NAGYSÁGOS, HANEM AZ ÚR.
URAM, BENNED LÁTOM ISTENT, OLYANNAK, AMILYEN Ő.
URAM, BENNED LÁTOM MEG MAGAMAT, OLYANNAK, AMILYEN VAGYOK.
TE ÁTLÁTSZ RAJTAM, MÉGIS SZERETSZ.
VEDD EL BŰNÖMET, S AJÁNDÉKOZZ MEG ENGEM IS ÚJ KEZDETTTEL.
HOVÁ MEHETNÉK, URAM, EZ ESZTENDŐ MÉG ISMERETLEN NAPJAIBAN ÉS ÚTJAIN?
EGYEDÜL HOZZÁD, TE MAGAD VAGY AZ ÉLET, AZ ÖRÖK ÉLET.

ŐSZINTÉN

Nem ember igazán az, aki összetörni, megfojtani akar másokat. Pedig ezt tesszük, valahányszor megvetéssel, lenézéssel, pletykás szóval, fagyos göggel tiporjuk sárba a „bűnösöket”.

Bocsáss meg, Uram, hogy ily esztelen módon akartam újra meg újra mások felett lévőnek érezni magam. Ámen.

Szőnyi Sándor

1888–1972

1941 első tavaszi vasárnapján fiatalos alkatú és tekintetű, – de már sokat megpróbált, s élete delén túl élő – ember áll a Budapest-Kőbánya-i templom úrasztalánál. A templom zsúfolásig megtelt. A karzatok szakadoznak. Az eklézsia új főgondnokát – Szőnyi Sándort – iktatták be hivatalába. Az új főgondnok az üdvözlésekre válaszol. Az akkor még ismeretlen magnetofon híján csak fénykép és írógépelte szöveg őrizi izzó gondolatait.

„Ma a szegény és nyomorult embernek kétszeresen nehéz a sorsa, mert sorsáról mégcsak nem is panaszkodhatik. Ebben a világban az egyháznak, a legmagasabb erkölcsi hatalomnak és a legkevésbé gyanús hatalomnak kell felemelnie szavát a nyomorgók helyett, mert az egyházat nem érheti az a vád, hogy lázít, vagy követel, vagy esetleg, hogy kommunista, vagy rendet akar bontani, mert az egyház maga is addig él csupán, amíg rend, béke, igazság és méltányosság van. Különböztetést a földi egyházat úgy elsöprik az emberi indulatok, azoknak roppant ereje, mint a rossz és korhadó kerítést a kiáradó és harsogva zúgó Duna. Éppen ezért örvendenék, ha innen az Úr asztala mellől és ennek a méltóságnak a súlyával elhatna szavam azokhoz a körökhöz, amelyeknek mindjobban és mind ékebben, világosabban kell látniuk, hogy mekkora felelősséget ró rájuk a nagyvárosok körül terjedő irtózatosságot és bűnfészek...”

Éppen ezekben a napokban volt a hatalmas dunai árvíz, s éppen 20 éve annak, hogy viharos körülmények között hazatérhetett 6 évig tartó szibériai hadifogságából.

Ki volt Szőnyi Sándor? Makói hagymakertész gyermeke. Itt ta-

nult meg református keresztyénként élni, gondolkodni. Majd az egyetemet elvégezve tanár lett volna, ha az I. világháború nem parancsolta volna ki az orosz frontra. A 6 éves hadifogságban érlelte-nevelte Isten presbiterré a bibliás, imádkozó fiatal embert. Szabadosságát visszanyerve és Vlagyivoszton, Szingapuron, a Vörös-tengeren és Trieszten át épességben hazaérkezve, Cegléden lett gimnáziumi tanár, majd igazgató. Sok évtizedes pedagógiai elméleti és gyakorlati munkássága után Budapesten és Miskolcon tankerületi főigazgató, s végül 1950 után nyugdíjától is megfosztott, – de apostoli életű Krisztus-tanítvány.

Számos szolgálata közül mindmáig páratlan az a hadifogoly-eklézsia, melynek lelkesítője volt kezdve Nizsnij Novgorodban, majd folytatva a Bajkál-tón túli Berzovkán, s végül másfél éven át a Vlagyivoszton melletti Nikolszk Usszurijszkban. Magyarországtól tízezer kilométerre magyar református eklézsia! Az eurázsiai földrész legkeletibb keresztyén, s református gyülekezete!

Magyar hadifoglyok tízezrei sínylődtek ezekben a táborokban. Reménységük egyre fogyott, hiszen évenként egy Európával keletre telepítették át őket. Innen már szökni sem lehetett, itt a madár sem járt. A körülmények egyre keményebbek. Középkorú forrósága, Szibéria dermedt hidege. Kegyetlenkedő vörösök és fehérek. Csak a szigorú őrség állt a helyén. Az ellátás megszűnt. Jaj volt a kóbor kutyaéknak, ha az éhezni kezdő hadifoglyok elkapták őket...

Ilyen körülmények között találtak egymásra olyanok, akik már odahaza is Jézus Krisztus tanítványai voltak. Először ők gyülekez-

tek a Biblia köré, majd másokat is maguk körébe vontak. Megszületett a magyar hadifoglyok egyháza. Lett lelképásztoruk: Szabó Mózes az izzólelkű „siculus” lévita-tanító Erdélyből. Kántoruk. Húsz tagú presbitériumuk. Énekkaruk, istentiszteletük, bibliaórájuk, 650 lelkes gyülekezetük, Szőnyi Sándornak hála – még jegyzőkönyvük is. Így mindent tudhatunk életükről. Ebben a körben nem uralkodott el az embergyilkos reménytelenség. Itt embert mentett az élő hit: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, higgyetek Istenben és higgyetek énbennem...” (János 14:1kk)

1920-ban, a béke érkezésével az a képtelen helyzet állott elő, hogy senkinek nem kellett ez a hadifogoly-tömeg. Mit kezdjenek velük? Oroszok nem tudják etetni őket. Japánok nem tudnak mit kezdeni velük. Európa a világ végén van... Ekkor kezdődött Szőnyi Sándor újabb nagy szolgálata. Most jött jól egykori ifjúkori KIE-tagsága. Kapcsolatot teremtett Teeuwissen lelkész közvetítésével az amerikai KIE-vel. Ennek nyomán ottani hívők körében gyűjtés indult, melyből japán hajókat béreltek. Így – öntevékenyen – szállították magukat haza. A három hónapig tartó hajóúton is rendszeresen voltak istentiszteletek, melyeken Szőnyi Sándor szolgált.

Ilyen hatást tud kifejteni egyetlen presbiter! Mi történhetnék ott, ahol 20-30 presbiter él? Ma már nemcsak az ő fiai, de azok gyermekei is szolgálják Krisztust. Érdekes lenne hallani arról, hogy a hajdani hadifogoly-eklézsia tagjainak lezármazottai mit tudnak nagyapáik élményeiből?

Papp Vilmos

„MEGFOGYVA BÁR, DE TÖRVE NEM...”

„Esperesi jelentésnek ezt a címet adhatom: egyház a viharban. Nem lennék őszinte, ha nem memém bevallani, hogy félek. Különben is nem a félelem az, ami férfiatlan és ellenkezik a krisztusi lelkiülettel, hanem a kétségbeesés és a gyávaság. Inkább ostobák, mint bátrak azok, akikben a bajok érzése nem kelt félelmet – mondja Kálvin.

Általános vélemény, hogy akiket az Isten szeret, azokat megóvjá, azokat ellenben, akik kiestek kezéből, sorsukra hagyja. Ezt gondoljuk mi, persze magunkat mindig azok közé soroljuk, akik Istent szeretik. Egyetlen sor sincs a Szentírásban, ami azt mutatná, hogy Isten az övéit – a mai szóhasználat szerint – bombabiztos helyen őrzi ebben a világban. Ellenkezőleg: engedi, sőt jónak tartja, hogy övéi a világ fiaival együtt viharba, háborúba, veszedelembé sodródjanak. Megengedi házaik, sőt templomaik lerombolását is. Ezt látva sokan felkiáltanak: hát hol van az Isten, vagy egyáltalán van-e Isten, hogy mindezt elnézi, mindezt megengedi? De rá sem gondolnak arra, hogy míg állt a templom, amíg benne hangzott az Ige, addig ő nem kereste, Isten hajlékát megvetette, kigúnyolta még azokat is, akik oda eljártak. Vasárnaponként is mindenki sietett a dolga után, mindenre volt ideje, csak az Isten házának látogatására nem. Meglátogattam egyszer a menekülteket. Az egyik ember ezt mondotta: csak még egyszer bemehetnék kicsi falunk templomába. Vigyázzunk, Isten szerető és irgalmas Isten, de ítélő Úr is!

A viharban derül ki, kik vagyunk és milyenek vagyunk. A bajok, a csapások, a háborúságok, viharok megmérnek bennünket. Békés, nyugodt időben viselhetek álarcot, jónak, igaznak, hívőnek mutathatom magam, de a csapások alatt lehull az álarc, és megmutatkozik igazi valóm. A hitetlen ember büntetésnek tartja a vihart, mint ahogy számára az is, de a hívő ember próbának veszi. Talán összeszorul a szív, megborzoneg tőle egy pillanatra, hiszen ő is ember, de nem veszti el a fejét. Réműletre csak azoknak van okuk, akikre büntetésként jön, akiket készületlenül talál a vihar. De a hívő ember a jó napokban is készül a viharra. Az özönvíz csak azoknak volt rémes, akik nem hallgattak Isten figyelmeztető sza-

vára. Mert nem váratlanul jött az eső, mégsem készültek fel rá. De Noé és fiai megépítették a bárkát és biztonságban vészelték át az ítélet napjait.

Isten meglehetné, hogy az övéi soha ne jussanak viharba, ne érjenek bennünket csapások, háborúságok, de Ő ezt nem teszi. Ellenben adott egy ígéretet. Megígérte, ha tűzbe jutnak, lángok nem perzsélik meg. Dániel hite megtartásáért jutott tüzes kemencébe és a lángok nem perzselték meg. Mikor vízben mégy át, hullámok nem borítanak el. Mózes és népe száraz lábbal mehetett át a tengeren, ahol a fáraó és serege elpusztult.

Nincs tehát semmi különös abban, hogy a tanítványok, Isten népe viharba kerül. Ismeretes előttünk a tenger lecsendesítésének története. Jézus tanítványai hajóba száll, hogy a tó túlsó partjára menjenek át. Szélcsendes időben indulnak, semmi jele a viharoknak, kellemes kirándulásnak tűnik az út. Egyszerre csak felhők jelennek meg az égen. A szél fújni kezd, hatalmas hullámokat ver, mely átcsap a hajón is. A tanítványok kétségbeesnek és Jézust ébresztgetik: Uram, ments meg, mert elveszünk. „Hullámok ha rémítenek mérhetetlen víz felett, s a habok közt szíved remeg, hogy sírod is ott leled, ha aludni látod Őt, ki reményed és erőd: Sion, sohase feledd el, Ő megvívhat tengerekkel!” Jézusnak valóban elég volt egy szava, hogy minden csendessé váljon, s kérdezték: kicsoda az, hogy mind a szél, mind a tenger engednek neki.

Azt hiszem, ez a történet jól mutatja egyházunk helyzetét. A tanítványokban magunkra ismerhetünk. Az elmúlt években egyházunk hajója úgy látszott, csendes vizeken úszik. Nagyobb hullámverések nem érték, ha érték is kisebb viharok, de nem látszottak veszedelmesnek. Elhitték magunkkal és másokkal, nem fenyeget semmi veszély bennünket. Még talán dicsekedtünk is. Egyházunk, lelkipásztoraink elkényelmesedtek, biztosnak látszott megélhetésünk. Híveink magabiztosan jártak. Szép házunk van, legmodernebb bútorokkal berendezve, gépeinkkel jól megmunkáltuk földjeinket, s fennén hirdettük is, kizártuk Istent az időjárásból. Nincs semmi szükség, hogy Tőle kérjünk. Függetlenítettük magunkat még Istentől is. Bő esztendő

voltak, s arra senki sem gondolt, hogy a bő esztendő után szűk esztendő is jöhetnek. Nekünk nem volt egy Józsefünk, hogy figyelmeztessen bennünket, a bő esztendő alatt készüljünk fel a szűk esztendőkre, mert az is bekövetkezhet.

A tanítványok is bizonyára meglepődten szálltak a hajóba, megfoglák az evezőket, izmos karjaikkal észre sem vették a munka terhét. Vidámak, meglepődtek voltak, viharra senki sem számolt. A mi Jugoszláviai Református Egyházunk is ült a hajóban, együtt eveztünk, nem tudom az idő melyik szakában voltunk, mikor egyszer csak fújni kezd a szél, s Egyházunk hajója kezd meginogni, hullámok rémítenek. Milyen szép is volt együtt haladni, együtt lenni Egyházunk hajóján. Hány gyülekezetet sodort el azóta az ár! Isten nem kímélte Egyházunkat sem, megtepázott bennünket a háború viharra.

Ki gondolta volna, hogy a tegnapi szomszédokból mára ellenség lesz, akivel tegnap együtt munkálkodtam, mára fegyvert emel rám. Ki gondolta volna, hogy a testvériség, egység, békesség jelzőszavak ilyen gyorsan megkopnak és semmivé változnak. Szilárdnak hittük a testvériséget, s csak azért, mert más a nyelv, vagy igazán még ezt sem lehet mondani, csupán más nemzethez tartozónak mondod magad, elég legyen arra, hogy egymásra törjünk, egymás házáat felégeszük, egymást elkeressük, gyilkoljuk, legszebb városainkat leromboljuk.

Istennek hála, a bácskai gyülekezetet még nem szórta szét a vihar. Megtepázta, megfogyva bár, de törve nem, élnek még gyülekezeteink. Ez örült háború sokakat megrémisztett, s a katonai behívások elől elmentek idegen földre. Ezáltal szétszakadtak a családok. Sokszor a család egyik része a határon innen, másik része a határon túl s éppen azok mentek el, akik a gyülekezet holnapját alkothatták volna, a fiatalok. Máris észrevehető ez a házasságkötések és születések csökkenésében. Ne ítéljük el senkit ez miatt. Hányan, akik maradtak, koporsóban hozták őket haza a harctérről.

Lelkipásztoraink még mind a helyükön vannak és végzik szolgálatukat”.

Kiss Antal
bácskai esperes
ómoravica

KÖSZÖNTJÜK AZ IMÁDKOZÓ (PRESBITER)NŐKET!

Azokat, akik állhatatosan és reménységgel végzik imaszolgálatukat családjuk és gyülekezetük körében, akik összekulcsolt kézzel kezdik és fejezik be napjukat, azokat, akiknek csendes „hátvédoszolgálat” nélkül szegényebb lenne az ANYAszentegyház. Köszöntünk Titeket, akik lelki örökösai vagytok közöttünk, s velünk együtt az Úr és az apostolok mellett szolgálatot végző, ósgyülekezeti nővéreinknek. Azoknak, akik szolgálatukat fontosabbnak tartották, mint személyöket, s így lettek boldog, másokat felkaroló szolgálóleányai az Úrnak. Lelki nővéreitek, akiknek nyomdokában jártok, köteleznek Titeket is, így az újszövetségi bizonyágtétel szerint:

DAMARISZ Athénból (ApCsel 17,34), LIDIA, a Thiatirából való bíborás asszony, a Filippi gyülekezet tagja (ApCsel 16,14-40), MÁRIA, Jézus anyja a jeruzsálemi gyülekezetből (ApCsel 1,14), a másik MÁRIA, aki anyja volt annak a Jánosnak, akit Márknak is neveztek Jeruzsálemben (ApCsel 12,12),

PRISZCILLA, aki férjével, Akvila-val együtt vezető munkatársai voltak a római, a korinthusi és efézusi gyülekezetnek (ApCsel 18,2. 18. 26; 1Kor 16,19; Róm 16,3), TÁBITA-ZERGE, a joppéi nőtanítvány (ApCsel 9,36-43), Fülöp evangélista négy hajadon leánya, akik prófétáltak a cézárei gyülekezetben (ApCsel 21,9). A későbbi alapítású gyülekezetekben pedig: APPIA, a kolosséi gyülekezet munkatársnője (Filemon 2), KHLOÉ Korinthusban (1Kor 1,11), EVODIA és SZÜNTÜKHÉ, a filippi gyülekezet szolgálattévői (Fil 4,2), JÚLIA, Filologosz felesége Rómában (Róm 16,15), JUNIA, a római apostolnő (Róm 16,7), MÁRIA, a római gyülekezet sokat fáradozó munkatársnője (Róm 16,6), Rufusz anyja Rómában (Róm 16,13), PERSZISZ, aki szintén római gyülekezeti munkatársnő (Róm 16,12), FÉBÉ, aki a kenkhreai gyülekezet nőtestvére, szolgálója, sokak pártfogója (Róm 16,1-2), Néreusz nőtestvérei, a római gyülekezet szolgálóleányai (Róm 16,15), TRÚFAINA és TRÚFOSZA, a római gyülekezet munkatársnői (Róm 16,12), KLAUDIA, az egyik kisázsiai gyülekezet munkatársnője (2Tim 4,21), EUNIKÉ és LÓISZ, a kisázsiai Lysztra munkatársnői, Timóteus anyja és nagyanyja (2Tim 1,5), NIMFA, a laodiceai házigyülekezet vezetője (Kol 4,15).

Bennük a bizonyságok fellege vesz körül bennünket, s buzdít az állhatatos szolgálatra minket. Hiszen ők egy szívvel-lélekkel foglaltak voltak az imádkozásban és a könyörgésben, munkatársai voltak Pálnak Krisztus Jézus által, gazdagok jó cselekedetekben és alamizsna osztogatásában, a szegények felkarolásában; továbbá azt olvassuk róluk az Igében, hogy szeretetre méltók és szeretettek voltak, egyesek még Pálnál is előbb lettek a Krisztuséi, dolgozók és fáradhatatlanok az Úr ügyében; anyai érzésűek, pártfogók nem fiaikhoz is, a képmutatás nélküli hit példaképei nagyanyaként és anyaként, néneink, nővéreink hit szerint. Imádkozó nőtestvérek: az Ó példájukkal köszöntünk Titeket, s köszönünk meg Benneteket az Úrnak a nők világimanapján. „Az imádkozásban legyetek kitartók, és legyetek éberek: ne szűnjétek meg hálát adni!” (Kol 4,2).

Békefi-Röhrig Klaudia

Női szemmel

Az úrasztala

Megszámoltam. Kilenc váza díszítette, és mind másféle, más-más virágokkal. Hozott virágot Juliska néni, Bözsike, meg a gondnok úr felesége is, és a jó kereszténynek nem sérthetik meg egymást, inkább az úrasztala legyen izléstelen, hiszen a virágot mindenki az Isten dicsőségére hozta.

Kinek mondjam és hogyan, hogy meg is hallják? Hiszen otthon se tesszük kilenc vázát az asztalra!

Uram, emlékszel arra a templomra, ahol 36 szál kardvirág virított a dicsőségedre?

Mikor megszámláltam a virágokat (kénytelen voltam, mert olyan renge-

tegnek találtam; kíváncsi voltam: mennyi is lehetett összesen. Harminchat volt az, bizony!) – szóval, mikor megszámláltam, a kísérlőnk mondta: Kár, hogy nem egy órával előbb jöttök! Olyan szép esküvőnk volt!

– Szép lehetett – nézve a virágokat –. És hol állt a pap?

– Bizony, a sok virágtól nem állhattott az úrasztala mögött, hanem a szélén állt, mert másként nem láthatta volna az ifjú párt. Szép esküvőnk volt, tessék elhinni!

Elhittem. És Uram, megint Téged csodáltalak. Velel mindent meg lehet tenni: Eltűröd az ilyen úrasztalokat?

Bocsáss meg a hivalkodó virágainkért, a kézimunkáinkért, amik rólunk beszélnek, és nem Rólad! És bocsáss meg minden hervadt virágért és piszkos, szakadt terítőkért, le nem töröltetett padjainkért és a fel nem mosott templomi padlókért...

Uram, taníts minket úgy díszíteni templomainkat, hogy az mindenkinek örömet okozzon! Hogy templomainkban a virágok, a terítők, a padok és minden arról beszéljen, hogy ezen a helyen olyan emberek jönnek össze, akik szeretnek Téged, akik szeretik egymást, akik istentiszteletet gyakorolnak.

Dr. Pásztor Jánosné

A presbiter munkaterve

Gyakran esik szó a gyülekezeti munkaterről. Arról is hallunk, hogy lelkészek készítenek maguknak munkatervet. Tehát nem ötlet-szerűen folynak az egyházi szolgálatok. Még csak nem is rögtönözve. Presbiteri munkaterről azonban elvéte hallunk. Nincs teendő? Vagy pedig úgy véljük, ha ráncszakad a tető, majd elme-gyünk romot takarítani? Ki veszi észre a sok tennivalót? S ki az, aki azt vallja, hogy ama bizonyos tennivalónak az elvégzése éppen őreá vár? Legkésőbb újévkor minden presbiter lássa világosan, mi a teendője a következő évben, azt hogyan kezdi, s miként végzi? Tűzzön ki határidőt is. Ha netán munkatársak kellenek, gondoskodják azokról is. Sajnos sok tennivaló maradt elvégzetlen. Lehetetlenségekre hivatkozunk, bár ez csak a tehetetlenség fedőneve.

Hadd idézzük itt Fáy Andrásnak, a „haza mindenésének” nevezetes mondását: „Minden idves vállalatoknál halasztást óhajt a fél-akarát, nehézséget, kifogást keres a nem-akarát, rágalmat és gyanút hinteget a rossz akarát: de a teljes jó akarát fontol, kétkedik, hogy győződjék, meggyőződve pedig munkára siet, mert mindenkor vesztesnek tekinti a jónak halasztását.”

Ha a presbiter komolyan veszi önmagát, tisztségét, egyházát és mindenekfelett Istent (Nékünk mindnyájunknak meg kell jelenünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy számot adjunk...) akkor bizony személyes munkatervet kell készítenünk.

Melyek egyházközségem gondjai, fiatalok és idősek, lelkipásztorom, presbiterársaim, gyülekezetem tagjai, templomom, iskolám, temetőm, stb. miben szorulnak rá az én szolgálatomra? S ha én látom meg a szolgálat szükségességét, azt nekem is kell elvégezniem, vagy ha felülmúlja képességeimet, annak megvalósulását egyengetem.

Az sem árt, ha történetesen írásban is rögzíti önmaga számára, hogy ez emlékeztesse szolgálataira. Egyébként lehet hogy sokat nyüzsög, beszél. Ámde minden csak céltalan és eredménytelen lőtás-futás, fecsegés lesz. A valódi, mindenkinek hasznos munkát látszatténykedéssel cseréljük fel. Általában sokat sóhajtozunk: mennyit szaladgáltam, kibeszéltem a lelkem. *Sajnos ez a kórkép: kórkép. Közéletünkre is jel-*

lemző. Minden hivatalnak, szolgálatnak előfeltétele a tervszerűség, céltudatosság, majd a tervek haladéktalan és akadályt nem ismerő megvalósítása.

Először mindig a célt kell kitűzünk. Tudnunk kell, hogy mit akarunk! De ehhez akarnunk is kell valamit! Ezután kijelöljük az odavezető legrövidebb, azaz célszerű utat. Majd meghatározzuk azt, hogy mimódon érjük el a kitűzött célt.

Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy Isten is szüntelen munkálkodik. S ezzel kapcsolatosan beszélünk isteni üdvtervről.

Azt is látnunk kell, hogy egyházunk nem alkalmilag, véletlenül összeverődött idealisták

társasága, akik történetesen csak jobb akarnak lenni más embernél. Atyáink megtanítottak minket arra, hogy van „ekklézia militansz” és „ekklézia triumfansz” azaz keményen küzdő és győzedelmeskedő egyház.

Ezért az egyházon belül mindegyes presbiternek sajátos, senki más által el nem végezhető feladata van. A lelkész-presbiter: Igét hirdet. A kurátor: nevéhez illően ápolja, gyógyítja, épségben őrzi templomát, ekklézsiáját. Az előrelátó, bölcs és gondos gazda módján megteremti ennek anyagi és tárgyi feltételeit.

S a többi presbiterárs? Az egyik összegyűjtheti a konfirmáltakat, a másik gondozhatja a már konfirmáltakat. Az egyik felmérheti a gyülekezet segítségére, gondozásra szoruló beteg, idős, elhagyatott tagjait, a másik találhat épp elég tennivalót a fiatalság lelki foglalkoztatásában. Kell valaki, aki a pénzügyeket intézi. S ki az, aki énekkarszervezésre vállalkozik? Kell valaki, aki figyelemmel kíséri az odaköltözőket és az elköltözötteket. Kell, aki ünnepélyeket szervez, s vajjon ki segít a gyászolóknak?

A tennivaló tehát annyi, hogy senkinek sem kell unatkozni. Mindennek azonban vannak lelki előfeltételei. Ezek nélkül meg sem látjuk az éppen ránk váró feladatokat. Röviden felsoroljuk ezeket:

1. Jobban tisztelni Istent.
2. Hűségesebben követni Jézus Krisztust.
3. Odaadóbban szeretni egyházunkat.
4. Nem utolsósorban tudatosan vallani azt, hogy hűséges presbiteri szolgálatunkkal segíthetjük magyar népünk talpraállítását.
5. Többet imádkozni.
6. Isten Igéjét életünk és szolgálatunk zsinórmértékének tekinteni.

Papp Vilmos

MEGLAZUL A FÉK

Átkozott legyen a föld miattad,
fáradtságos munkával élj belőle életednek minden napjaiban. Orcád veritékével egyed a te kenyeredet, míglen visszatérsz a földbe.

I. Mózes 3:17–19.

I.

Az átok az Isten ellenintézkedése az engedetlenséggel szemben.

Ádám lázadásáról ezt mondja Kálvin: „A természet egész rendjét fölforgatta földön és égen. Az ember vétkéből áradt ki az átok, mely a világ minden táján uralkodik.”

„Az egész teremtett világ fohászkodik és nyög” – mondja Pál.

A földre nehezülő átok egyszer egyszer mintha alább hagyna. Máskor újult erővel nekifog. Mindig ezer oka van rá Istennek.

Gyöngye szentenciával, botránykönek, sokszor összepárosítják ezt a két ténnyel: szerető Isten és földet átkozó Isten. De hiszen szörnyű rakományt visz ez a fekete hajó! Kain furkósbotját, Pilátus törülközőjét, Júdás bölcsőjét...

Istennek az átok fékjét kellett ráraknia erre a megvadult gépre, mert – könyörölni akart rajta.

Vannak keresztyén vallásos irányzatok, amelyek a földi javakhoz tapadó isteni átkot úgy akarják föloldani, hogy a javak – lenézését prédikálják. S kenyér, pénz, rög annak ellenére van is, meg kell is.

Az a keresztyén álláspont üti meg az Ige mértékét ebben a kérdésben, amely azt tanítja, hogy becsüljem meg a földi javakat, annyira, hogy Isten dicsőségére sáfárkodjam velük. A „puritán” többek között ezt jelenti: Istennel szemben bőkezű, az Ördöggel szemben fukar.

A fáradtságos munka és a veritékkel szerzett kenyér a hívó számára nem a fenyítés módja, hanem az atyai házmegszigorított életrendje. Vajjon kevésbé boldog a gyermek, ha az atya szigorú?

Isten nem becsüli le a föld javát, hiszen veritékbe és imádságba kerül. A kenyér nem olcsó préda, hiszen kö-

nyörgésemre válaszképpen kapom. Istennek nem mindegy, hogy van-e vagy nincs kenyered s a haragját hívom ki magam ellen, ha hivalkodásra, léhaságra, szennyes örömmre költöm, amit Tőle kenyérré kértem s amit kenyérré adott.

Sok háznál fölös mennyiségben van fehér kenyér. Egy-egy ember öt helyett eszik, miközben tudja, hogy az utca másik végén gyerekek sírnak, mert nincs kenyérük... Eszik, jóllakik, aztán összehajítja az asztalkendőt. Aztán, mielőtt nyugovóra térne, összekulcsolja a kezét s egészen nyugodtan mondja: „Mi Atyánk...” Közben meg van győződve róla, hogy ő most – imádkozik.

Isten nyilván azért értékelte magasra a földi jókat, mert gyönyörködni akar benned, amikor Ő érette „szemétnak ítéled” az egész világot (Filippi 3:8).

II.

Alig van lelkipásztori tapasztalat, amit oly sok adatra támaszkodó erővel állíthatnék, mint ezt:

Isten a kenyérré nehezülő átkot föloldja a hívó érdekében.

Az utóbbi súlyos évek során a munkanélküliség néha olyan ijesztő arányokat öltött, hogy a külvárosban munkabíró férfiak éhezve és koldulva egymásnak adták a kilincset. Amennyire lehetett, megismerkedtem velük s kutattam: van-e Istenük?

Másfelől, e megpróbáltatások közt a gyülekezetben állandóan aggódva figyeltem az emberek sorsát. Jól ismert, hívó emberek egész sorát.

– Istenem, ki ne ejtsd a kenyérüket a kezedből!

Láttam próbákat, de hogy kiejtette volna kezéből a hívók kenyérét, egyetlen egyszer sem láttam!

E kérdés nyomasztó aktualitásának súlya alatt élt az egész munkásgyülekezet. Három különböző alkalommal nyilvánosan szóvártam ezt a tapasztalatomat, anélkül, hogy a templomjáró gyülekezetben valaki csak egyszer is megcáfolta volna. A harmadik esetben nyílt kérdés formá-

jában mondtam tele templomban: Jelentkezzék, akinek ellenkező tapasztalatai voltak!

Senki sem jelentkezett.

Munkaközvetítőnek is nagy az Isten!

III.

Azt is láttam, hogy az imádság heve alatt hogyan mállik szét a pénzre nehezülő átok.

1925-ben a külső ferencvárosi református gyülekezet megfogadta, hogy a farsang ideje alatt egy hónapig szigorú önmegtartóztatással takarékoskodik a templomalap javára. Ez önkéntes böjt ideje alatt nagy lobot vetett az imádság és az adakozás a gyülekezetben. Hovatovább közki-váncsiság tárgya lett az adakozások napi zárata.

– Hiszen ez így vallásos formába öltöztetett anyagiasság! – mondták egyes hívó emberek. – A pénzkezelőbizottság ne árulja el a napi eredményeket! Istenre bízunk a dolgot, legyen Isten gondja az eredmény... Mi csak imádkozunk s ne törődjünk mással, Isten a pénzt, mint egy csapzott ebet, az utolsó pillanatban is bekergeti a kapun...

Már el is feledtük a böjtöt. 5 év végén, az esztendei zárlat pillanatában meglepetten ugrik föl a pénzkezelő gondnok a helyéről.

– Honnan volt nekünk ebben az esztendőben napi nyolcszáz ezer korona bevételünk?

Am jelentkezzék egy pénzügyi szakember s járja végig a külső ferencvárosi híveket: Mária Valéria-baraktelep, Zita-baraktelep, fővárosi szükségglakás-telep, ferencvárosi vasúti kisházak, meg egy marék köztisztviselő stb. Aztán számítsa ki: honnan kergette be Isten a kapun egy esztendőn át a napi 800 000 koronát abban az esztendőben, amelyben bankok buktak sorra... Mert idegenek nem adtak, gazdagok nincsenek.

Azóta a csapzott eb szállóige lett a külső Ferencvárosban.

dr. Fiers Elek

(A szerzőnek Tordán, 1928-ban megjelent Isten pénzügyei – egy lelkipásztor naplójából c. füzetéből vett részlet)

A vallásos költészet hagyományos „csapdája” abban áll, hogy a vallásos költő általában készen kapja (a múlttól, a tradíciótól) azokat a szavakat, fordulatokat, amelyekkel Istenhez szólhat. Készen kapja az ima szavait, amelyek egyszerűsmind egy emberi közösség; egy gyülekezet, egy nemzeti kultúra szavai. Ezek a szavak egy hívó ember számára elegendők, minthogy a már készen kapott és örökölt imaszöveget mindenki átélheti s egyéni tartalommal töltheti meg, egy költő számára azonban keveset jelentenek, mivel a költészet lényege éppen abban áll, hogy egyéni nyelvet alkot, s nem a hagyományos fordulatokat veszi igénybe, hanem maga alakítja ki saját szövegvilágát. A vallásos költőnek, legyen istenkereső, misztikus vagy egyszerűen csak áhitatos, ezért mindig el kell szakadnia a készen kapott szöveghagyománytól, mondhatnám így is: a vallás tradicionális és közhasználatú nyelvezetétől, s egyéni nyelvet kell találnia; csak ezen az egyéni nyelven fejezheti ki hitelen hitét Istenben, szeretetét Isten iránt. Kézenfekvők a nagy és klasszikus példák: Ady és Babits, Reményik Sándor és Dsida Jenő vagy éppen Pilinszky János költészetében.

Vékey Tamás, akinek most *„En Uram és én Istenem”* címmel a negyedik verseskötete látott napvilágot, maga is létrehozta a saját költői világát és nyelvét. Ez a költői világ: a vallásos hit, az istendicséret, a fohászok világa, következképp költői nyelve: az ima nyelve. Ez az ima azonban nem a hagyományos imaszövegek variációit adja, hanem önálló és eredeti. Vékey imádságai költői imák, nemcsak abban, hogy a saját nevében fordul bennük Istenhez, abban is, hogy a saját módján beszél. Vagyis önmagáról tesz vallomást, saját legszemélyesebb ügyeit tárja a Gondviselő elé, lelkiismeretvizsgálatot tart, és ebben a szemé-

lyes, vallomások közegben hirdeti Isten dicsőségét. Jellegzetes példája mindennek a kötetét záró *Ima* című költemény:

*„Hányszor kötözött gyávaság,
erőszak és mételey,
mikor nem a Csend Lelke
hatott át,
mikor nem hallottam
fuvallatát
az égi erőknek,
amikor emberi arcok
megtörték a hitem,
mikor ott keseregtem
és sirtam cserepeltmen”.*

Az imádság ebben a vonatkozásban nem pusztán vallomást

A kötetet Sebostény Ferencné, Balázs Mária szép, népi ültetésű illusztrációi díszítik

jelent, hanem szinte műfaji meghatározást: szövegalakító elvet, poétikai jellegzetességet és minőséget. Nem pusztán verses imát, inkább imádságot versben, ahol az imádság mindenekelőtt a személyes kapcsolat kialakítója a teremtmény és a Teremtő között. Ha az ima fogalmát ilyen „poétikai” értelemben próbálom használni, elmondhatom, hogy Vékey Tamásnak azok a versei is imák, amelyek nem közvetlenül Istenhez fohászolnak, hanem Magyarországhoz, a magyarsághoz fordulnak, vagy éppen a történelmet szólítják meg. Magyarország ugyanis az ő számára szakrális fogalom, s ha hazájáról beszél, akkor is Isten-

hez fordul, az ő kegyelmébe ajánlja sokat szenvedett s a történelemben nem mindig biztosan eligazodó népét. Ilyen például az ötvenhatos szabadságharc idején született verse, amely az idegen invázió másnapján: november 5-én a szinte parttalan kétségbeesést szólaltatja meg:

*„mintha
elakadna a hangom,
hogy ne legyen
lélegzetem,
mert húz a mélység,
mint örvény a mélybe
gyászba,
ha csak sírás és panasz van,
folyton e-világban,
és békés nyugodt partra
nincs megérkezés...”*

Az imádság vallomások-fohászok érzülete általában szabadon ömlő szöveget eredményez, mint amikor valakiből szinte lávaként ömlik elő a panasz, a könyörgés: szavakkal ostromolja a „gondviselést.” Elvégre az imádság nem szokott zárt formába, gondolatritmusok rendjébe foglaltan Isten elé kerülni, inkább hömpölyög a lélek benső érzései szerint. Vékeynek mégis azok a legszebb versei, legalábbis szerintem, ahol a lélekből feltörő könyörgés és fohász a „versszerű” beszéd formai rendjéhez igazodik, meg-hozza a „rég” és „népi” magyar költészet (e két fogalmat már Németh László is egymásra vonatkoztatta) hagyományai szerint. *Vigasztalóul* című versét szeretném idézni:

*„Aki tengert leint,
káoszt is oszlat, ha,
Teremtő voltából
gyakorol hatalmat”.*

Igazából ezekben a versekben ölt formát az „imádság versben” különleges költői műfaja, ezek alakítják ki és valósítják meg azt a személyes poétikát, amely valóban Vékey Tamás egyéni versbeszédét alapozza meg.

Pomogáts Béla
egyetemi tanár

SZABAD THEOLOGIAI FÓRUM

Már második esztendeje jönnek össze a teológia iránt érdeklődő reformátusok rendezvényre a „Budapest Klauzál-téri” gyülekezet termében minden hónap első vasárnapján du 5 órakor, hogy valóban szabadon elmondják véleményüket az éppen terítékre kerülő hitbeli, teológiai témák kapcsán. A kiindulópont egy-egy előadás, amelyet hol egy teológiai tanár, hol egy „egyszerű” gyülekezeti lelkész, hol református, hol más keresztyén felekezethez tartozó tart meg. A gondolatébresztő bevezetés után hangzanak el a Fórum résztvevőinek hozzászólásai. A hozzászólásokból kitűnik, hogy a gyakorló hívő életet élő testvéreknek van önálló véleményük a teológiai kérdésekről, nem mindenki követi automatikusan saját papja nézetét. Nem „vallásos” és „hívó” nézetek ütköznek itt, hiszen a hagyományos vallásos embereket nem érdeklik igazán az itt felvetett kérdések; azok jönnek itt össze, akik valóban Isten útján akarnak járni, csak nem éppen nyájbeli báránymódjára (úgy is mondhatnám, hogy önállóan gondolkodó keresztyének).

A megnyilatkozásokon látszik az ökumené valósága! U.i. hiába őrizgették egyes lelkészek, vagy egyházi vezetők a „kerítéseket” (e kifejezés egy korábbi püspöktől származik), a hívők körében már elkeveredtek a korábban felekezetenként különböző teológiai álláspontok, különösen a protestáns-evangéliumi keresztyén nézetek. S bár a különböző felekezetekből származó nézetek keverednek, az derült ki az összejövetelek során, hogy nem ezek ütköznek igazán egymással! Az eddigi alkalmak eredményeképpen az kristályosodott ki,

hogy a fő kérdés ma: visszafelé (régi, hagyományos, dogmatikus teológiai alapállás felé), vagy előre (az Ige korunknak és az új teológiai megállapításoknak megfelelő értelmezése felé) vezető úton haladjunk-e?

...Előtte evidens, hogy ezt az alapkérdést nem lehet az Egyházban hatalmi szóval, tekintély alapján előtteni. De nem Urunk akarata az sem, hogy eféle hasadás mentén felbomoljék az Egyház! Úgy tűnik, ez a „Fórum”, és az ilyen fórumok jelentik a kivezető utat, hogy a hitben élő, aktív reformátusok (köztük nagy súllyal a presbiterek!) megtárgyalhassák, mi az, amihez ragaszkodnunk kell hagyományos teológiánkból, s mi az, amiben új szemléletnek kell helyt adni.

A sok felmerült részletkérdés közül kétőt kiragadva szeretném ezt érzékeltetni:

a) Felmerült a kérdés: ha egyszer az evangéliumból egy szerető, kegyelmű egyre nagyobb mértékben kiterjesztő Istent (a Jézus Krisztus Atyját) ismertük meg, összeegyeztethető-e vele a kárhozat létezése – vagyis, hogy sokaknak egyszer már *nem* lesz kegyelem?... Úgy vélem, ki kell tartanunk amellett, hogy bizony van kárhozat, hiszen Isten az Ó-, és az Újszövetségben egyaránt alternatívát ad (noha az Ó-ban a cselekedetek, az Újban a hit alapján), áldást vagy átkot tár az ember elé. De elgondolkozhatunk azon, nem *megszűnést* jelent-e inkább a kárhozat (1. „második halál”), mint örök szenvedést?!

b) A „profétai szolgálat” az Egyháznak a világ – pontosabban az őt körülvevő társadalom – felé való üzenete kimondását jelenti. Felmerült a kérdés: vajon azt kell-e az Ige mérlegén megfűteni, bíráltni, ami korábban történt, s amit annak idején elmulasztott az Egyház szóvá tenni, vagy a jelenlegi gondokat, bűnöket? A Biblia profétái mindig kortársaikat intették, szólították fel megterésre, nem az elődök bűnein rágódtak... De ha őket akarjuk követni, előbb tisztázni kellene, mi a mai társadalom fő problémája, ill. problémái, amihez Istennek szava van általunk!

A fenti témákban, s a többi sok másban is vannak különböző vélemények. A fő tanulság, amiért a példákat is felhoztam, hogy lehet – és kell – testvéri módon megtárgyalni véleményünket egymással anélkül, hogy hajbakapnánk! Csak az a feltétele, hogy senki ne akarjon az illető vitában (protestáns létére) csalihatatlan pápát alakítani, senki ne „adja át a Sántának” a másik Jézus Krisztusban hívő embert – azaz a *testvérét!*

Kövespataki László

KÉRELEM

SZERETETTEL KÉRJÜK GOND-
NOK ÉS PRESBITER TESTVÉRE-
INKET ARRA, HOGY PRESBITER-
RI ÜLÉS KERETÉBEN KÉRJENEK
FEL EGY TESTVÉRÜKET A

PRESBITÉRIUMI
SAJTÓTUDÓSÍTÓ

SZOLGÁLATÁRA. FELADATA,
HOGY LAPUNKAT A GYŰLEKE-
ZET FONTOS ESEMÉNYEIRŐL, A
PRESBITERI SZOLGÁLAT HELYI
FORMÁIRÓL, PRESBITEREK VÉ-
LEMÉNYÉRŐL ÉS ÉLETÜK KÖZ-
ÉRDEKET IS SZOLGÁLÓ ESE-
MÉNYEIRŐL TUDÓSÍTSÁK. A BE-
ÉRKEZŐ HÍREKNEK KÖVETKE-
ZŐ SZÁMUNKBAN HELYT
ADUNK. VÁRJUK A PRESBITÉRI-
UMOK DÖNTÉSEIT ÉS A SAJTÓ-
TUDÓSÍTÓK MIHAMARABBI
JELENTKEZÉSÉT A SZÖVETSÉG
CÍMÉN HÍREIKKEL:

PRESBITER SZERKESZTŐSÉGE
1092 Budapest
Ráday utca 28.

KÖSZÖNETTEL ÉS
ÁLDÁSKÍVÁVÁSSAL

Az ELNÖKSÉG

LAPUNKRÓL – RÖVIDEN

Eredeti tervünk szerint megjelen-
hetett lapunk hat alkalommal, álta-
lában tartva a kéthavi periodicitást,
és a példányonkénti 12 oldalas ter-
jedelmet. Ez összesítve 72 oldalnyi
éves összerjedelmet jelent. Számon-
ként 3200 példány került ki a nyom-
dából, ez évi 19 200 példány.

A hat számban 146 írás és 37 gra-
fika jelent meg.

Több éneket közöltünk a nagy
magyar református ökumené ápolá-
sa jeleként az erdélyi, a jugoszláviai,
az amerikai magyar református éne-
keskönyvből.

Szerzőinknek és munkatársaink-
nak nem tudunk tiszteletdíjat fizetni,
így most kétszeresen is illesse köszönet
őket önzetlen segítségükért, értékes
gondolataikért, szorgalmas és rend-
szeres tollforgatásukért.

A költségek 1993-ban tovább
emelkednek, hozzávéve a postaköltsé-
geket, bizony jelentősen. Ezért a
példányonkénti árat az első félévben
15,- Ft-ra, a második félévtől pedig
a 20,- Ft-os árra emeljük.

A „Presbiter” című lap a
Magyar Református Presbiteri
Szövetség
hivatalos időszaki kiadványa.
Megjelenik évente hat alkalommal.
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Bodólay Géza,
dr. Ritoók Zsigmond,
Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos,
Vándor Gyula
Felelős szerkesztő: Békefi Lajos
Felelős kiadó: Nagy Ferenc József
Szerkesztőség: Magyar Református
Presbiteri Szövetség Irodája,
1092 Budapest, Ráday u. 28.
Készült az AMEKO Kft
nyomdájában – 93/028.
Felelős vezető: Kovács Gábor
Egy példány ára: 15,- Ft.